

درگذشت "ژان شاردن" خاورشناس، جهانگرد و فیلسوف فرانسوی (1713م)

شوالیه ژان شاردن، سیاح و خاورشناس فرانسوی، در 26 نوامبر 1643م به دنیا آمد...

شوالیه ژان شاردن، سیاح و خاورشناس فرانسوی، در 26 نوامبر 1643م به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات مقدماتی، مدتی به جواهر فروشی پرداخت. وی در 21 سالگی عازم هندوستان شد. او زبان فارسی و ترکی را فرا گرفت و پس از چندی به عنوان بازرگان سلطنتی، مقرّب دربار صفویه شد. شاردن در مدت حضور در ایران که چندین سال به طول انجامید، مطالعات و مشاهدات خود را به قلم آورد. او با تحقیقات دقیق و تتبعات علمی مخصوص خود، ایران و ایرانیان را برای اولین بار چنان‌که شاید و باید به جهانیان معرفی کرد و با ارائه شیوه نوین انتقادی و تاریخی خود، دانش ایران و شناسایی را در غرب بنیان نهاد. سفرنامه شاردن در ده جلد به تعریف و توصیف امپراتوری ایران، قوای مسلح، آداب و عادات مردم، علوم و صنایع، مذهب، اوضاع مدنی، سیاسی و نظامی و کتاب‌های معتبر ایرانیان و... اختصاص یافته است. از دیگر نکات مثبت این اثر، بررسی ادبیات و زبان فارسی و نیز امثال و حکم ایرانیان است. وی اولین کسی بود که کتابی در شرح ابنیه تخت جمشید انتشار داد. شاردن در توصیف نبوغ ایرانیان تصریح می‌نماید که استعداد و نبوغ ایرانیان بیش از هر رشته و فنی، در علوم مصروف گردیده و ایرانیان در قسمت علم کاملاً کامیاب شده‌اند. شاهد مثال وی نکاتی است که درباره ادبیات، ریاضیات، نجوم، هنر، صنایع ظریفه، تاریخ، جغرافیا و سایر علوم آورده است. شاردن با توجه به آشنایی به زبان عربی تصریح می‌نماید که اهالی مشرق زمین، عربی را غنی‌ترین و عالی‌ترین زبان و غیرقابل قیاس می‌دانند و شاردن خود، این ادعا را تأیید می‌نماید. کتاب‌های شاردن به تنهایی یک دوره جغرافیای تاریخی و یک مجموعه فرهنگی بی‌نظیر به شمار می‌آید. هم‌چنین ادوارد براون مستشرق معروف انگلیسی، شاردن را معتبرترین مورخ عهد صفوی دانسته است. سیاحت نامه او را از پاره‌ای جهات با شاهنامه فردوسی مقایسه می‌نمایند که در آن از دلوری‌های پهلوانان ایران داد سخن رفته است. شاردن علاوه بر جهانگردی و خاورشناسی، یکی از مشاهیر فلاسفه در عهد جدید نیز به شمار می‌رود و مورخین مشهور قرن هجدهم، در تدوین نظریات تاریخی و تهیه آثار علمی خود از عقاید فلسفی و اجتماعی شاردن مایه گرفته‌اند. شوالیه ژان شاردن سرانجام در پنجم ژانویه 1713م در هفتاد سالگی درگذشت.